

Handläggare
Ulrika Kvartoft Kruså
Telefon: 08-508 28 935**Till**
miljö- och hälsoskyddsnämnden
2025-06-10, p. 15

Detaljplan för Shanghai 1 m.fl., Energihamnen, del av Norra Djurgårdsstaden i stadsdelen Ladugårdsgärdet

Remiss från stadsbyggnadskontoret S-Dp 2016-10198

Förvaltningens förslag till beslut

1. Mätning av flyktiga ämnen i inomhusluft bör utföras i befintliga byggnader som ska sparas, inom de delar där människor kommer att vistas stadigvarande.
2. Justera beslutet omedelbart

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden (MHN) har från stadsbyggnadsnämnden fått rubricerat förslag till detaljplan för synpunkter. Detaljplanen syftar till att vidareutveckla Energihamnen för hamn- och industriverksamhet. I detaljplanens syfte ingår också att pröva en planläggning av områdets västra del för en framtida spårväg.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrkte samrådsförslaget 2018 under förutsättning att miljö- och hälsofrågor avseende verksamhetsbullen, förorenad mark samt naturmiljö utreddes vidare.

Miljöförvaltningen anser att de miljö- och hälsofrågor som miljö- och hälsoskyddsnämnden lyfte i samrådet har utretts tillfredställande till granskningen av planen. När det är bestämt vilka befintliga byggnader som ska behållas bör inomhusluftmätningar utföras avseende flyktiga ämnen inom de delar där människor kommer att vistas stadigvarande.

Miljöförvaltningen
Avdelningen för stadsmiljöFleminggatan 4
Box 8136
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 28 935
ulrika.kvartoft.krusa@stockholm.se
start.stockholm

Bakgrund

Miljö- och hälsoskyddsnämnden (MHN) har från stadsbyggnadsnämnden fått rubricerat förslag till detaljplan för synpunkter. Detaljplanen syftar till att vidareutveckla Energihamnen för hamn- och industriverksamhet. Planen syftar

också till att möjliggöra för nya verksamheter, som produktionsanläggning för fjärrvärme, BioCCS-anläggning (Carbon Capture and Storage), cementterminal och bunkerdepå för bränsle till fartygstrafik. Detta möjliggörs bland annat genom att markanvändningen kompletteras med energiproduktion samt att den tillåtna byggnadshöjden i hamnområdet utökas. I detaljplanens syfte ingår också att en planläggning av områdets västra del för en framtida spårväg.

Ortofoto med planområdet markerat med röd linje.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrkte samrådsförslaget 2018 under förutsättning att:

- Planhandlingarna tydligt visar att det finns förutsättningar att klara riktvärdena för industri- och verksamhetsbuller samt riktvärdena för lågfrekvent buller vid befintliga bostäder.
- Vid byggnation i vattnet eller på land bör jord samt sediment provtas för att klargöra en miljösäker hantering av massorna. Även flyktiga föroreningar bör provtas.
- I de områden där det sedan tidigare påträffats flyktiga föroreningar och där ny markanvändning planeras måste riskbedömning med avseende på ångor i byggnad ske.
- Det bör ske en fördjupad undersökning av marklagren på den yta där det idag finns en bensinstation.
- Det sker åtgärder för att förstärka och bevara naturvärdena i och i anslutning till planområdet exempelvis genom att skapa nya grusytor för ruderväxter, häckningsplattformar

för rovfågel samt friställning av ek i anslutande naturområde.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Miljöförvaltningen anser att de miljö- och hälsofrågor som miljö- och hälsoskyddsnämnden lyfte i samrådet har utretts tillfredställande till granskningen av planen. När det är bestämt vilka befintliga byggnader som ska behållas bör inomhusluftmätningar utföras avseende flyktiga ämnen inom de delar där människor kommer att vistas stadigvarande.

Förorenad mark

Miljöförvaltningen anser att marföroreningsfrågan är tillräckligt utredd inför granskningen av planen. Miljöförvaltningen delar rekommendationen i åtgärdsutredningen om att inomhusmätningar bör utföras avseende flyktiga ämnen i befintliga byggnader när det är bestämt vilka av byggnaderna som ska behållas och vilka som ska möjliggöra stadigvarande vistelse som exempelvis kontor. Mätningar i inomhusluft avseende flyktiga föroreningar har utförts för befintliga byggnader inom fastigheten Port Said 1. Resultatet av dessa mätningar visar att hälsorisker avseende inomhusluft kopplat till eventuella grundvattenföroreningar inte bedöms föreligga baserat på genomförd luftprovtagning.

Föroreningarna inom planområdet har en klar anknytning till de industriella verksamheter som har bedrivits inom området genom åren. Föroreningar som påträffats i jord och grund-/markvatten inom planområdet inkluderar PAH (polycykliska aromatiska kolväten), metaller, alifater och aromater. Provtagningar i bottensediment utanför kaj i norra delen av planområdet har påvisat höga halter metaller, PCB, TBT (tributyltenn) och PAH.

Avhjälpanåtgärder kommer att behöva utföras inom olika delområden för att marken ska bli lämplig för planerad markanvändning där nya byggnader planeras. Aktuella åtgärder bedöms enligt planhandlingarna vara genomförbara både ur ett tekniskt och ett ekonomiskt perspektiv. Förorenad mark kommer att behöva schaktas ut och omhändertas. Även grundvatten/markvatten kan behöva åtgärdas inom områden där klorerade kolväten påträffats i jord och där tyngre alifatiska kolväten har påträffats i grundvattnet. Miljöförvaltningen i egenskap av tillsynsmyndighet över förorenade områden kommer att hantera markärenden inom planområdet i separata tillsynsärenden enligt 28 § förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Verksamhetsbuller

Naturvårdsverkets riktvärden avseende verksamhetsbuller utomhus vid befintliga bostäder överskrids enligt gjorda beräkningar för både planförslagets maxscenario (en maximalt bullrande verksamhet), samt medelscenario (en ”typisk” verksamhet) 2040. Riktvärdena överskrids även för nuläge (2024) samt för nollalternativet 2040.

Miljöförvaltningen anser att ett visst överskridande av Naturvårdsverkets riktvärden bör kunna accepteras avseende verksamhetsbuller. Argumenten för detta är att trafikbullret från kringliggande vägar och spår, exempelvis Lidingövägen och Lidingöbron, är högre än verksamhetsbullret i alla beräkningspunkter. Visserligen ska verksamhetsbuller beaktas enskilt men viss hänsyn bör ändå kunna tas till att området generellt är bullerutsatt och att strikt ställda krav på verksamhetsbuller i praktiken saknar effekt på den upplevda ljudbilden. Planförslagets maxscenario med ny spårväg medför dessutom att den sammantagna ljudnivån av trafik- och verksamhetsbuller blir upp till 2 dBA högre i beräkningspunkterna jämfört med nollalternativet. Detta är en knappt hörbar ökning. Hamnområdet är av riksintresse och planområdet är enligt översiktsplanen ett industriområde för verksamheter som pekats ut som samhällsviktiga.

För externt verksamhetsbuller finns riktvärden från Naturvårdsverket. Dessa riktvärden gäller inte för ett planområde som helhet utan för varje enskild verksamhet/industri. För utvärdering av bullersituationen som uppkommer till följd av alla verksamheter som ryms inom planområdet som helhet har Naturvårdsverkets riktvärden dock använts. Detta för att visa konsekvenserna av planförslaget i sin helhet. Verksamheterna har befintliga eller kommer att få, i Heidelberg Materials fall, egna tillstånd för buller.

Lågfrekvent buller

Den lågfrekventa ljudnivån utomhus vid fasad uppgår enligt beräkningar för planförslaget som högst till 62 dB. Baserat på mätningar av fasaders ljudisolerande egenskaper (Structor Akustik 2025) bedöms det finnas risk att Folkhälsomyndighetens riktvärden för lågfrekvent buller inomhus överskrids vid beräknade ljudnivåer utomhus vid fasad om 60 dB eller mer. Bullernivåer över 60 dB beräknas förekomma i Hjorthagen, men inte på Lidingö. Befintliga hus i Hjorthagen bedöms dock ha tunga konstruktioner som betong och tegel, vilka har bättre ljudisolering i de låga frekvenserna jämfört med lätta konstruktioner som trä och gips.

Folkhälsomyndighetens riktvärden för lågfrekvent buller är desamma dygnet runt. Både Naturvårdsverkets riktvärden avseende industri- och verksamhetsbuller och de befintliga verksamhetstillstånden föreskriver dock 5-10 dBA lägre A-vägd ekvivalent ljudnivå under kväll och natt. Om verksamheten klarar riktvärdena för lågfrekvent buller inomhus dagtid kommer de sannolikt även klaras övrig tid, då de bullrande aktiviteterna behöver minska kväll och natt för att klara de skärpta kraven på A-vägd ljudnivå.

Det är enligt miljöförvaltningen väsentligt att närboende inte störs av lågfrekvent buller från verksamheterna i Energihamnen. Under driften av verksamheterna i Energihamnen bör det säkerställas att de fartyg som regelbundet besöker Energihamnen inte ger upphov till lågfrekvent buller vid befintliga bostäder som orsakar överskridanden av Folkhälsomyndighetens riktvärden för lågfrekvent buller inomhus. Det kan exempelvis göras genom att aktuell verksamhetsutövare mäter in fartygen på liknande sätt som Stockholm Exergi redan gör. Stockholm Exergi hanterar bullerkraven i sitt miljötillstånd genom att buller från varje nytt fartyg som anlöper mäts in. Om det inte uppfyller kraven anlitas fartyget inte fler gånger. Det är dessutom av stor vikt att kajerna utrustas med landström så att fartygen kan stänga av motorer när de ligger i hamn. Dessa åtgärder kan dock inte regleras i detaljplanen utan behöver tillämpas vid driften av anläggningen.

Grönyta

Området är till största delen hårdgjort, med få inslag av grönska. En naturinventering har utförts i området i och med samrådet och enligt denna finns inga särskilt skyddsvärda naturvärden inom planområdet, varken på land eller i vatten. I avtal med staden åtar sig byggaktörer att tillämpa grönytefaktor på kvartersmark enligt hållbarhetskrav och därmed bidra till att ny vegetation etableras på förgårdsmark och tak. Staden kommer att anlägga en grönyta längs med gång- och cykelstråket vid Norra Hamnvägen.

Anna Hadenius
Förvaltningschef
Miljöförvaltningen

Maria Svanholm
Avdelningschef
Miljöförvaltningen

Bilagor

Planhandlingarna finns att läsa här: [Bygg- och plantjänsten](#)